

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadrudni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 91.

Sreda 6. novembra 1929.

Leto IV.

Še šest mesecev stanovanjske zaštite.

Eno- in dvosobna stanovanja ostanejo zaščitena.

»Službene Novine« z dne 31. oktobra so objavile novi zakon o podaljšanju stanovanjske zaštite, ki je stopil s 1. novembrom v veljavo ter bo veljal do 1. maja 1930.

Novi zakon je samo podaljšanje zakona z dne 27. aprila 1929 in se glasi:

Čl. 1.

§ 2 zakona o stanovanjih z dne 27. aprila 1929. l. se izpremeni in slove:

»Od stanovanj, na katera so se doslej nanašale omejitve po zakonu o stanovanjih z dne 27. aprila 1929. l., ostanejo tudi po 1. novembu 1929. l. v mestih z več ko 10.000 prebivalci omejena:

1. stanovanja 2 sob, ako stanuje v njih rodbina z najmanj 3 člani,

2. stanovanja 1 sobe, ako v njih stanuje rodbina z najmanj 2 članoma.

Za sobo ne veljajo kuhinja, pred-soba, hodnik, stranišče, instalirana kopalnica in soba za služinčad.

Pod člani rodbine se razumejo sorodniki po krvi ali po zakonu do vključno drugega kolena, kakor tudi adoptirana deca.

Čl. 2.

V 1. odstavku § 4. se zamenja besedica »maj« z besedico »november«.

Čl. 3.

V 1. odstavku § 8. naj se postavi namesto besede »aprila« beseda »oktober«. V 1. in 2. odstavku pa mesto besed »od 15. junija« besede »s 1. decembrom«.

Čl. 4.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše in dobi obvezno moč 1. novembra 1929 ter bo trajal do 1. maja 1930.

Podaljšanje je bolj načelnega pomena, ker ostanejo zaščiteni aktivni državni uradniki, državni upokojenci, njih rodbine in vdove ter invalidi in vojne vdove, rodbine v vojni padlih in umrlih ali onesposobljenih, končno vsi fizični delavci vseh strok, njih rodbine in vdove. Zaščitena so le eno- in dvosobna stanovanja,

in sicer dvosobna, če stanujejo v njem tri osebe člani rodbine, enosobna pa z najmanj dvema članoma rodbine.

Stanovanjski najemniki, če se niso z gospodarjem pogodili drugače, in niso več zaščiteni, se morajo izseliti do 31. decembra; ako je pa bilo stanovanje že prej odpovedano, se morajo izseliti do 15. novembra. Pravica do stanovanjske odpovedi ostane še ista v veljavi, kakor doslej.

Najemnina ostane neizpremenjena, če se najemnik ne pogodi drugače. V hišah, ki so bile zgrajene do leta 1928, se še nadalje ocenjujejo stanovanja komisijsko in če gospodar ne more oddati stanovanja v treh mesecih po pretirani najemnini, se nakaže stanovanje tistemu, ki ga zahteva in za najemnino, ki jo določi komisija. Vsako izpraznjeno stanovanje je pa prosto na razpolago hišnemu lastniku.

Z novim zakonom dobe

hišni lastniki znatno več svobode

in zlasti možnost, da oddajajo stanovanja konkurenčnim potom. Zato se bodo najemnine stanovanj, ker je še vedno občutno pomanjkanje stanovanj,

znatno zvišale.

Marsikdo je namreč prisiljen, če hoče dobiti stanovanje, ponuditi vsako ceno, če potem tudi strada.

Internacionala in Balkan.

Odposlanec Socijalistične delavske internacionale ponovno v Jugoslaviji. De Brouckeré na povratku z Bolgarije v Jugoslaviji. Njegov prihod v Ljubljano.

Te dni se mudi v Jugoslaviji belgijski socijalistični poslanec De Brouckeré kot mandatari Socijalistične delavske internacionale. Sam je rekel, ko je potoval v Sofijo na kongres bolgarskih socialistov, da gre na kongres kot opazovalec, ki se hoče vsestransko informirati o dejanskih razmerah in težnjah ter o vzrokih, ki ovirajo mirno sožitje balkanskih narodov. Dobrohotno hoče preštudirati te razmere, da more potem Socijalistična delavska internacionala usmeriti svojo politiko sama v sebi, kakor tudi v vseh korporacijah, parlamentih, državah, v Društvu narodov in v tisku, v pravcu dobrohotnega sporazuma med balkanskimi narodi. Vsi važnejši meščanski listi v Jugoslaviji poročajo o dobrohotni intervenciji v tem smislu s priznavanjem, ker mora vsak po napredku stremeči državljan le želeči, da se spori na Balkanu odpravijo in poravnajo tako, da ne ostane v spornih strankah niti iskrice kake prikrte maščevalnosti, ki bi sicer utegnila ostati, če bi se ti spori poravnavali s silo.

Kolikor smo informirani, se je mudil de Brouckeré tudi v Skoplju in v nekaterih obmejnih krajih Jugoslavije. V sredo, to je danes, se bo nahajal v Ljubljani, to je v dravski banovini, kjer ves narod čuti potrebo po pomirjenju Balkana že zaradi tega, da bo mogoč miren razvoj v

državi, ki je toliko pretrpela zadnja leta, zlasti zaradi nemoralnih političnih razmer, ki so jih povzročale neresne stranke.

Prepričani smo, da bo de Brouckeré dobil vtisk na Balkanu, da narodi žele pomirjenje in mir, da pa so zgodovinski predsodki in dolgoletna trenja na Balkanu tisto bruno, tisti prag, preko katerega se balkanski narodi do danes še niso mogli sami iz sebe popeti.

Blagohoten poset de Brouckerea, njegova iskrenost v borbi za svetovni mir nam je porok, da bo to dobrohotnost ob svoji bistrosti vpogleda v razmere, znatno pripomogel tudi Balkanu do miru.

V tem zmislu mu želimo najlepši sprejem med jugoslovanskim delovnim ljudstvom, ki bo enako nje-mu zvesto podpiralo stremljenje po blagohotnem sporazumu in miru med balkanskimi narodi.

Seja Osrednjega tajništva Delavskih zbornic.

Vi četrtek, dne 7. t. m., se vrši v Ljubljani seja Osrednjega tajništva Delavskih zbornic.

Na predvečer bo na čast zastopnikov Delavskih zbornic prirejen komerz v dvorani Delavske zbornice, ki se ga bo najbrž udeležil tudi predstavnik Socijalistične delavske internacionale Louis de Brouckere, ki pri-spe ta dan v Ljubljano.

Mejni sporazum z Bolgarijo.

Pred končnimi pogajanjmi med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Jugoslovanska vlada je potrdila pirotске dogovore glede meje med Jugoslavijo in Bolgarijo. S tem so stopili 5. novembra pirotski začasni dogovori v veljavo. Dne 15. novembra se pa sestane mešana komisija,

ki se bo bavila z nerešenimi vprašanji, zlasti z vprašanjem obmejne cone in dvolastništvom raznih posestnikov. Pogajanja se bodo vršila v Sofiji. Mir bo potem nastal, če bo sta obe državi dogovore spoštovali.

Zanimanje Društva narodov za balkanska vprašanja.

Generalni tajnik Društva narodov v Jugoslaviji.

Sir Erik Drummond je angleški konservativec in tajnik Društva narodov. Drummond je bil pri papežu v Rimu v avdienci. Nekateri mislijo, da zaradi palestinskih dogodkov, nekateri pa, da je hotel povabiti papeža, da naj posreduje med Italijo in Jugoslavijo. Povabil je baje papeža, da naj vstopi Vatikan v Društvo na-

rodov. Iz Rima je odpotoval Drummond v Belgrad. V Jugoslaviji ostane več dni ter se bo nedvomno zanimal za vprašanja, ki motijo mir na Balkanu. Obiskal bo tudi Sarajevo, potem Dubrovnik in jadransko obal ob Dalmaciji ter se vrnil preko Trsta v Zenevo.

Pred državnim udarom na Poljskem.

Maršal Pilsudski je razbil poljski parlament. — Socijalni demokrati pripravljeni na skrajni odpor.

Predsednik poljskega sejma (parlament) je poljski socijalist Daszinski. V prejšnji seji so prišli v stranske prostore zbornice častniki, ki jih je pa sejmski maršal Daszinski odklanjal, češ, da ima sejm pravico do popolne svobode. Seja je bila odgoda. Dne 31. oktobra je bila sklicana nova seja ob 4. popoldne. Maršal Pilsudski je prišel v zbornico s sto častniki, ki so se nastanili v pred-dvorani parlamenta. Predsednik zbornice je pozval častnike, da zapuste parlament, česar pa niso hoteli storiti. Razgovor med Pilsudskim in Daszinskim ni imel uspeha, predsednik pa ni hotel otvoriti zbornice. Predsednik vlade je svetoval Daszin-

skemu, da odgodi seja sejma, kar je tudi storil. Seja se bo zopet sklicala telegrafično.

Državni maršal Pilsudski, ki je bil nekoč avstrijski socijaldemokratski poslanec, pozneje dober avstrijski oficir v vojni, je s tem dokazal, da mu do demokracije ni bilo iskreno nikdar.

Iz cele politične afeje, ko je poljski parlament v pravici, se utegnejo razviti tudi resnejši nemiri, če Pilsudski ne bo spoštoval volje večine prebivalstva, ki absolutno nič drugega ne zahteva, kakor da se izvaja demokracija v mejah ustave. Delavstvo se pripravlja na odločno obrambo proti prevratnim nameram maršala Pilsudskega.

Delavci zmagali pri občinskih volitvah na Angleškem.

Pri nadomestnih občinskih volitvah v 300 občinah je Delavska stranka pridobila 90 mandator.

Dne 1. novembra so imeli v Angliji in Walesu občinske volitve za eno tretjino mandator. Delavska stranka je pridobila 90 novih mandator. Konservativci so izgubili 55 mandator, liberalci pa 15.

Delavci proti Heimwehru v Avstriji.

Zopet konflikt s Heimwehri v Stockerau.

V Stockerau pri Dunaju je ravnateljstvo tovarne strojev Heid pred kratkim odpustilo več delavcev, češ, da ni zaposlitve. Pred par dnevi je pa sprejelo v obrat tri Heimwehrovce. Delavstvo je zato kompaktno protestiralo in izrinilo Heimwehrovce iz tovarne. Ker ravnateljstvo teh treh ni hotelo odpustiti, je delavstvo stopilo v štrajk. Nato so Heimwehri iz okolice vprizorili »marš« v Stockerau, da bi oplašili delavce, kar se jim pa ni posrečilo in so morali zopet oditi. Tovarniško ravnateljstvo grozi izpreti vse delavstvo, če se ne vrne na delo.

Medsebojno krvavo obračunavanje „Makedonstvujočih“.

Ideološka anarhija v Bolgariji.

Te dni je predsednik sobranja Cankov (demokrat) dobil dve grozilni pismi. Odkod sta pismi, ki mu grozita z umorom, ni jasno. Časopisje odredka resnost grožnjam; vendar pa stvar utegne imeti resnejše ozadje. Zakaj macedonsko rovarjenje ne preneha v Bolgariji nam bo jasno, če navedemo, da Cankova stranka podpira Protogerovce in Ljapčeva (predsednik vlade), stranka pa moralno in denarno pristaše Vanče Mihajlova. Na tak način torej vsaka stranka, ko je na vladi, neguje in izrablja v svojo lastno korist macedonsko gibanje. Odtod je torej utemeljeno krvavo obračunavanje, ki spominja na divjaštvo. To pa tudi dokazuje, da v Bolgariji ali nočejo ali pa ne morejo odpraviti medsebojnega klanja.

Nemški reakcionarci po — zmagi

občutijo glavobol. — Na zmago pri plebiscitu nimajo nobenega izgleda.

Akcija nemških fašistov pod vodstvom znanega od veleposestnikov kupljenega Hugenerga, da se ratifikacija Youngovega reparacijskega načrta zavrne ter odgovorne ministre obtoži zaradi veleizdaje, je v toliko uspela, da se je desetina volilcev vpisala za plebiscitno glasovanje. Vpisalo se je skoro 4.200.000 volilcev, dasi je kazalo, da fašisti tega števila ne bodo dosegli. Odločilen pri vpisovanju volilcev je bil pritisk skupine veleindustrijcev in pruskih zemljiških posestnikov, ki s svojim delavstvom nemoteno gospodarijo kakor turški begi s svojo rajo.

Ustavna določba v Nemčiji zahteva, da se izvede plebiscitno glasovanje, če ena desetina volilcev to zahteva. Hugenergu so desetino volilcev prignali veleposestniki, toda to še ni zmagala, to je komedija, ki mora nemške fašiste dovesti še do bolj za-

lostnega rezultata, kakor je bila zahteva po plebiscitu.

Nemški nacionalci in njih mecen veleposestniki so lahko ponosni na to Pirovo zmago, toda za njo mora priti težek poraz, ki je utemeljen v nemški republikanski ustavi. Plebiscitni predlog bi moral doseči pri glasovanju kvalificirano večino, ki znaša po sedanjem stanju volilcev okoli 21 milijonov glasov.

Če so Hugenbergovci sedaj spravili komaj nekaj nad zahtevanih 4 milijone 127.889 glasov, ne morejo niti v sanjah pričakovati, da bi dosegli 21 milijonov glasov in morda ne dosežejo niti števila, ki so ga ob silnem teroru dosegli s svojo akcijo za plebiscitno glasovanje.

Vsekakor se pa mora smatrati Hugenbergov poizkus kot atentat na konsolidacijo nemške republike, ki so ga pripravili najhujši reakcionarci junckerji, boječ se zdrave okrepitve politične demokracije.

Desničarska vlada na francoskem.

Daladier in Clementel nista mogla sestaviti nove vlade. Zato je dobil mandat za sestavo vlade senator Tardieu, ki je končno sestavil vlado in bo danes v zbornici predložil program nove vlade. Izjava vlade se tiče v glavnem samo dveh točk, in sicer zunanje politike in državnih financ.

V novi vladi je tudi Briand, ki je izjavil, da sprejme ministrstvo zunanjih zadev z ozirom na tekoča zunanjepolitična vprašanja.

Pričakovalo se je, da bo nova vlada skrajno levičarska; Tardieujeva vlada pa je močno mešana, dasi je bolj levičarska, kakor je bila Poincarejeva. V novo vlado je vabil socialiste že Daladier, toda socialisti so iz taktičnih razlogov odklonili sodelovanje v vladi. Socialistična stranka bi prevzela v vladi veliko odgovornost za aktualna meščanska politična vprašanja, dasi je v veliki manjšini napram nasprotnikom in bi svoje politike ne mogla uveljaviti. Vrhutega je potrebna za sodelovanje v vladi na tako ozkem programu, kakor ga ima nova vlada, čvrsta strankina organizacija in široka enodušnost članstva za tako politiko. Brez teh predpogojev ne bi imela stranka dobička, ampak le škodo, ker bi zanesla

v svoje vrste prepire in morda celo razdor. Med francoskimi socialisti tudi ni soglasnosti, da bi vstopili v vlado, ker imajo zlasti sedaj trdo borbo, da odvedejo delavske množice iz komunističnih voda ter da se stranka zbliža s strokovnimi organizacijami, ki po stari francoski tradiciji ne priznavajo socializma. Vstop francoskih socialistov v vlado bi oslabil konsolidacijo socialističnega gibanja v Franciji, ki potrebuje še mnogo dela in truda, preden se

V dvorani „Delavske zbornice“ v Ljubljani

se vrši dne 9. novembra 1929 ob 8. uri zvečer

Ljudski koncert

Novoustanovljeni orkester delavskega glasbenega društva „Zarja“ nastopi prvič pod vodstvom kapelnika Danila Bučarja z lepim in umet.-glasbenim sporedom. Na koncertu poje šišenski vokalni kvintet.

Po koncertu prosta zabava s plesom. Potom ojačevalca se bodo prvič predvajali kupleti, ki jih je pel kapel. D. Bučar za gramofonske plošče.

Vstopnice se že dobe v Strok. komisiji in v trafiki Sever, Šelenburgova ul. Stanejo 15, 10, 8 D, stojšča 5 D.

bo ustvarilo med organizacijami duhovno in organizacijsko skupnost. Šele tedaj bo francoski pokret tako jak, da bo igral v Franciji odločilno vlogo. Ta proces v Franciji je zlasti pospešilo dejstvo, da v Angliji delavska vlada imponira s svojo politiko vsemu svetu in naravno tudi javnosti v Franciji, ki se pričinja nagibati k miroljubni politiki.

Nova francoska vlada je desničarsko-republikanska in bo nedvomno

nadaljevala Briandovo zunanjo politiko in rešila v prvi vrsti poleg tega notranja politična vprašanja, ker jih mora rešiti zaradi pasivnosti državnega proračuna.

V novi vladi ni socialistov in ne radikalnih socialistov. Meščansko časopisje trdi, da je nova vlada »močna«, toda z ozirom na obe važni vprašanji ta »moč« ne bo tako zanesljiva.

Doma in po svetu.

Poslovanje velikih županstev preneha z 10. novembrom t. l. Dne 11. t. m. torej prevzamejo banske uprave vse posle oblasti in oblastnih samouprav.

Državni prazniki in izobešanje zastav. Z zakonom o praznikih z dne 27. 9. 1929 Uradni list št. 100/1929, je končno veljavno rešeno vprašanje praznovanja državnih praznikov. Kot taka sta v § 2. tega zakona proglašena 17. december, kot rojstni dan Kralja in 1. december, kot dan zedinjenja. Glasom § 9, ob državnih praznikih v državnih uradih, zavodih in napravah delo počiva, izvemši dežurno službo, od 9. do 11. ure in nujne, neodložne primere, v katerih morajo državni uslužbenci vršiti svojo dolžnost ob vsakem času. Glede izobešanja zastav ob državnih praznikih vsebuje § 9 nastopna važna določila: Državni in samoupravni uradi, kakor tudi uprave javno-pravnega značaja, morajo na svojih zgradbah izobešati državne zastave. Za lastnike ostalih zgradb je v kmečkih občinah izobešanje državnih zastav ob državnih praznikih pogojno, v mestih in trgih pa obvezno. V mestih in trgih mora biti toraj v smislu zakona o praznikih dne 1. in 17. decembra vsaka zgradba okinčana z državno zastavo. Odgovorni za izvršitev te zakonite določbe so lastniki, odnosno od njih postavljeni upravitelji zgradb.

Macdonald se je dne 1. novembra povrnil s svojega ameriškega potovanja.

Dr. Šmeral, ki je bil dalje časa v Rusiji, je bil imenovan komisarjem za boljševiško propagando v Srednji Evropi. Dr. Šmeral je bil čehoslovanski komunist. Ko so mu postala dva vroča med njegovimi pristaši, je šel v Rusijo. Sedaj se pa naseli v Berlinu. Dr. Šmeral je izborni demagog; poznam ga petnajst let in ko sem takrat govoril prvič in zadnjič z njim, se mi je zdel neiskren človek. Tudi njegova pot potrjuje to.

Smrtna žrtev ogrske justice. Poročali smo, da je v ogrskih zaporih pričelo okoli sto političnih jetnikov z gladovno stavko. Aleksander Löwy je tudi umrl in so ga dne 30. oktobra v Waitzu pokopali. Hoteli so ga skrivaj pokopati, vendar se je zbralo na pokopališču veliko število njegovih političnih prijateljev, ki so po pogrebnih ceremonijah obsuli grob z rdečim cvetjem. Pogreb se je vršil ob asistenci žandarmerije in ko so pogrebci zapustili pokopališče, jih je žandarmerija 23 aretirala. Aretiranci so bili poslani v Budimpešto in da opravičijo njih zapor, so rekli, da jih morajo preiskati, če niso ti zakrivali gladovne stavke političnih jetnikov v zaporih. — Te dni je pa umrl za gladom istotam še en jetnik in sicer Aleksander Szlaron.

Mussolini se boji razorožitve. Te dni je Mussolini govoril v Rimu na invalidskem kongresu. Poveljeval je vojno in dejal, da morajo biti ravno vojni invalidi zgled in vzgojitelji naroda. Italijani so danes postali junaki, kakršnega so želeli veliki močje. To je potrebno, ker je govor-

jenje o miru iluzija, v tem ko se ves svet oborožuje. — Mussolini je pozabil, da je propaganda za svetovni mir danes svetovni problem. Mussolini pa se boji, da bi se narod okužil z idejo miru, zato nastopa s tako vehemenco za — viteštvo Italijanov.

Primo de Rivera blamiran. Bivši španski ministrski predsednik Sanchez Guerra je bil te dni pred vojnim sodiščem v Valenciji oproščen, dasiravno je priznal vse, česar so ga obtožili. Letos v januarju je namreč vodil vstajo artileristov proti diktaturi. V nekem proglasu je svoj čas izjavil: »Z vsemi sredstvi in vsemi žrtvami bom vodil boj proti diktaturi in za to, da se ustava in parlament v Španiji zopet udomačita.« Narod ga smatra kot mučenika za ideje demokratizma in radi tega uživa med njim velike simpatije. To je tudi vzrok, da si režim ni upal obsoditi ga.

Bivša cesarica Cita in njen sin Oton nameravata spomladi povsem privatno obiskati Madžarsko. Madžari pravijo, da mala antanta privatnega obiska ne bo mogla preprečiti. Značilna je ta nada madžarskih legitimistov, ki hočejo to priliko porabiti za agitacijo in monarhistično propagando.

Lažna zdravnica. V Deutschlandsbergu na Štajerskem se je letos pojavila nova zdravnica za razne ženske bolezni Dr. Antonietta Müllner. Kmalu si je pridobila številno klijentelo iz bližnjih in daljnih krajev in se je pustila za vsako ordinacijo prav lepo plačati, dasiravno je svojim posetnicam pripovedovala, da je rojena grofica Esterhazy in neizmerno bogata. V treh mesecih svoje »prakse« si je »prislužila« že precej lepo premoženje. Oblasti so se pa začele za njo zanimati in so ugotovile, da je to bivša kavarniška blagajničarka Antonija Müllner. Seveda je sedaj konec njenega delovanja. Pa naj reče kdo, da nimajo služkinje in delavci istih talentov, kakor gosposki ljudje?

Ljubljana.

Družabni večer v dvorani Delavske zbornice. V sredo se zberejo v Ljubljani predstavniki pokrajinskih tajništva Delavskih zbornic na skupno sejo, ki se bo vršila v četrtek, dne 7. novembra. — Na čast zastopnikom vseh Delavskih zbornic Jugoslavije priredi Delavska zbornica v Ljubljani v sredo ob 8. uri zvečer družabni večer pri pogrnjenih mizah. Sodelujejo pevski zbor »Grafike«, orkester »Zarje«, Ivan Skuk, član delavskega odra »Svobode« in Danilo Bučar, kapelnik orkestra »Zarje«. — Pevski zbor »Grafike« pod vodstvom prof. Gröbminga zapoje Prelovčev »Slava delu«, Jerebovo »Pisemce« in »O kresu« ter Adamičev »Francico«. Iv. Skuk recitira dvojce Seliškarjevih pesmi, orkester »Zarje« zaigra Beet-

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

144

»O, dobro jutro, gospod Vuk! Danes ste pa zgodnji! Kdo bi si mislil! Gospodična Sonja še spi! Včeraj smo malo pokrokali, zato smo tako pozni. Prejšnji upravitelj nas je obiskal in šli smo doli v drugo vas v krčmo. Tudi žena je bila z njim. Prideta danes sem. Prenočila sta tam doli.« Govoril je nervozno in nekam raztresen je bil. »Ponoči so naju domov grede plašili fantje in Sonji so zapeli podoknico.«

Vse to je bilo tako nevažno za Leona in ga je samo mudilo. Prekinil je razgovor in odhitel v prvo nadstropje. Potrkal je enkrat, dvakrat, trikrat... Nič. Nato je začel klicati. Nič. Stekel je po učitelja. »Za boga, Sonja se ne oglasi. Tako močno vendar ne spi...«

Ko sta s silo odprla vrata, nista prvi trenotek videla ničesar. Še le, ko je učitelj odgrnil gosti zastor, je Leo zagledal na postelji ležečo Sonjo... Desnica ji je visela čez rob, postelja je bila krvava in na levi strani prs je bila strnjena kri. Na tleh ob postelji je ležal samokres... Tisti samokres, s katerim sta v pretekli zimi upravitelj in učitelj streljala v steno te sobe, da preženeta praznoto svojega življenja... Sonja ga je to pot usmerila v svoje srce...

Dolgo časa se nista mogla znajti. Učitelj je ves trepetal, govoril vse mogoče stvari, celo jokal je mestoma. Hodil je gor in dol po sobi in hodniku, a miru ni mogel najti nikjer. Leo je grizel

ustnico. Zatajil je solze in še preden je učitelj sklical ljudi, je odšel. S seboj je vzel pismo in papirje, ki jih je našel v Sonjini miznici. Med njimi je bilo več započetih pisem nanj, ki pa jih nikoli ni mogla končati. Tudi tisto pismo je našel, ki mu ga je pisala že lani in v katerem mu je razodela greh, ki ga je steril človek nad trinajstletno Sonjo, ko je šla vojna h koncu in je bilo kruha malo, ljubezni pa nič več...

To pa so bile zadnje besede Leonu...

... Leo, dragi, ljubljani! Svoje poslednje pismo Ti začenjam pisati že drugi dan po najinem romanu. Ti veš, kako mislim, kako dvomim o naši skupni bodočnosti, kako vedno drhtim za Te, ki si me zadnje čase edini še držal po koncu. Te blede mrtvaške stene, med katerimi je pred leti našel smrt pijani nadučitelj, stene ki so preluknjane od krogeč, ki jih je streljalo dvojje izgubljenih duš, me stiskajo danes bolj kot kdaj. Lepota najinega bega, vseh najinih skupnih trenotkov zamre, shira v taki stiskalnici in človek ne ve, kam bi se dal, kam bi zbežal pred puščobo tukajšnjega življenja. Vsak drugi, ki bi bral to pismo, bi se pomilovalno nasmehnil, rekoč, da pretiravam. Toda Tebi, Leo, ga zaupam. Ti ga boš razumel, kakor si edini ves čas razumel in z njo občutil vso Sonjino bol, če tudi je bila po največkrat tako slaba, da se Ti ni razložila, da je bila velikokrat nezaupljiva in da Te je mučila s svojimi dvomi in svojo hladnostjo... Iz vseh mejnih zapisov boš spoznal, kako obupni so bili mnogi samotni moji trenotki, kako sem si želela biti vedno zraven Tebe, da bi bila samo jaz

Tvoja in da bi bil Ti edini moj. Kmalu bova na razpotju. Ti boš šel po svetu, Sonja pa bo hiral v teh zidovih, kamor so jo poslali, da uči otroke... Poslali so jo k pijanemu učitelju in brezpoznoemu kaplanu, da se z njima skupaj zapraši, zabubi v mrtvi dom tega hriba Vse se je zrušilo v meni in ni mi moči več živeti. Vem, to je nemoč. Vsak dan se bojim, kdaj bo vdrl učitelj v mojo sobo, vsak večer drhtim, ko se obnavlja pri vratih in še noče spat. Vem, da se mu bom udala, da bom grešila zoper najino belo ljubezen še preden boš Ti šel v svet. Razčlenili so nam življenje v dušo in telo. Moja duša roma nekje za Teboj, včasih išče in velikokrat Te izgubi, ker jo telo kliče nazaj. V meni ni harmonije med dušo in telesom, v meni se je vse življenje vzpelo v en sam neudušljiv disakord. Ko bi mogla naštet vse zavedno težke, duševne trenutke svoje mladosti — o dolg križev pot bi bil to in več postaj bi bilo na njem, kot jih je v Kristusovem...

Danes sem spokojnejša. Včeraj sem pisala v obupu. Nisem se še hotela sprijazniti s svojo usodo. In zdaj čutim: vedno mirneje zrem v to, kar bo prišlo, kar bom storila sama.

Nocoj sem celo molila. Za Te sem molila, Leo; da bi se nikoli popolnoma ne izgubil, da bi vsaj v skrivnem kotičku svojega srca vse življenje hranil majhen spomin na svojo Sonjo...

Sinoči se je pozno v noč vrnil vinjeni učitelj. Udril je po vratih, da sem morala odpreti... Nato — se je — zgodilo...

hovnovega »Egmonta« (ouverture in Griegovo »Vdanostno koračnico«. Na koncu nastopi g. Bučar s kupleti: »Od prvega do zadnjega«, »Tac'ga osla pa še ne« in »Pesem o vinu«. V odmorih svira radio.

Delavsko glasbeno društvo »Zarja« priredi v soboto, dne 9. novembra 1929 ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice (Miklošičeva cesta) **ljudski koncert**, ki ga izvaja na novo ustanovljeni orkester pod vodstvom dirigenta Danila Bučarja s sodelovanjem šišenskega vokalnega kvinteta. Spored: Mendelssohn - Bartholdy: **Svatbena koračnica**, orkester; Beethoven: **Egmont**, overtura, orkester; Grieg: **Azina smrt** in Peer: **Solvejgina pesem** (Gynt suite), orkester; J. Pavčić: **Deklica, ti si jokala**, Z. Prelovec: **Bela rdeča je gredica**, O. Dev: **Še ena**, zapoje šišenski vokalni kvintet. Po odmoru: Grieg: **Udanostna koračnica**, orkester; Suppé: **Pesnik in kmet**, overtura, orkester; Sousa: **Koračnica kadetov**, orkester. Vstopnina: Sedeži: Od 1. do 3. vrste Din 15.—, od 4. do 9. vrste Din 10.—, od 10. do 15. vrste Din 8.—. Stojišča po 5.— Din. Predprodaja vstopnic v Strokovni komisiji, palača Delavske zbornice, 1. nadstropje in v trafiki Sever, Šelenburgova ulica od ponedeljka, 4. novembra, dalje. Po koncertu priredi SK »Svoboda« prosto zabavo s plesom Jazz-band »Zarje«. Med prosto zabavo se bodo potom ojačevalca prvič predvajali kupleti, ki jih je pel Danilo Bučar za gramofonske plošče pri Homophon-Company v Berlinu. Delavci, preskrbite si vstopnice. Ne pozabite, da je glasbeno društvo »Zarja« vaša veja, da je drobec delavskega gibanja in posetite koncert.

Celje.

Dve novi cesti so pričeli graditi: eno na inicijativo mestne občine skupno z okoliško občino, ki se odcepi od državne ceste pri bivši Jarmerjevi vili v Aškerčevo ulico in od tod naravnost na kolodvor, kar bo znatno olajšalo naraščajoči promet; drugo pa gradi okoliška občina v Gaberju v bližini Baldasina, odnosno državne ceste, za katero se je moledovalo več let, ker je bila nujno potrebna. A žal, se danes od bivših interesentov čuje mnogo graje, češ, da je nepravilno trasirana, tako, da se promet z mestom po tej cesti ne bo mogel razviti. Tako je to povsod, kjer se vpoštevajo interesi posameznika, ne pa celote. Zelo lepo zvezo z mestom pa bodo imeli po tej cesti nekateri občinski veljaki.

Zgubil se je cel občinski stanovaljski odsek. Pošteni najditelj se naproša, da proti nagradi obvesti celjske brezstanovanjce, kje se trenutno nahaja.

Celjsko upravno sodišče premeste v Ljubljano. Vlada je napravila načeln sklep, da naj vsa upravna sodišča poslujejo na sedežih banovin.

Spremembe osobja v prodajalni Kodesa v Gaberju. Mesto bivšega poslovedja, Otona Kralja, je prevzela vodstvo prodajalne zadruga Smolejeva iz Kamnika, kar so vzeli člani in članice z veseljem na znanje. Že sedaj se opaža, da je postal promet živahniji, postaja pa upanje, da bo napredek še bolj viden. Vsi člani, posebno odborniki v okolici, naj novo poslovodkinjo pri njenem združnem delu podpirajo.

V pekovski obrti velja pravilo: veliko dela in malo plačila.

Že večkrat smo imeli povod, da ožigosamo kričeče socialne razmere v pekovski stroki, zlasti v času, ko so gg. pekovski mojstri odpravili dnevno delo in začeli svoje pomočnike zaposlovati ponoči. V zakonu o zaščiti delavcev je delo za peke v nočnih urah prepovedano. Tarifno pogodbo so gospodje odpravili tako, da so pekovski pomočniki danes brezpravniki, kakor so bili v preteklem stoletju. Poleg tega so skrajno slabo plačani, n. pr. Z. plača meslecu na teden Din 125.—, to je Din 28,33 na dan, za delo od 19. ure zvečer do 9. ure zjutraj, dela se v tej pekarni celih 14 ur. Če preračunamo plačo, ki jo prejema, na urno mezdo, znesla ta ravno Din 2,025 (dva cela dinarja, dva in pol pare) na uro. Pozivljamo me-

rodajne činitelje, da napravijo takemu izkoriščanju konec. Pa tudi teži hlebcev in štruc naj bi se posvečalo več pažnje, da ne bodo tehtale kar po 5 do 8 dkg manj, kakor predvideva tarifa za kruh. — Bivši pomočnik.

MEH ZA SMEH.

Mati: Veseli me, sinko, da se že nahajaš v semenišču. Povej mi, ali pa boš živel tudi tako, kakor je živel Kristus.

Sinko: Oprosti, mama, bom rajši tako, kakor njegovi namestniki.

Strahovita železniška nesreča pri Rajhenburgu.

Orient-Express je zavozil v tovorni vlak. — Troje mrtvih, dva težko ranjena.

V nedeljo zjutraj ob 2.15 uri je privozil v Rajhenburg tovorni vlak štev. 41-2 in je pred kolodvorom zavozil na levo na stranski tir, da se izogne Simplon-Orient-ekspresnemu vlaku, ki je imel v nekaj trenutkih privoziti iz Zagreba in ki se na progi med Zagrebom in Zidanim mostom ne ustavi na nobeni postaji in mora biti zanj proga prosta. Nočno službo na rajhenburški postaji je opravljal prometni uradnik Rantaša. Ko je tovorni vlak zavozil na stranski tir, je takoj postavil signalnico na »svobodno«, misleč, da je že cel vlak na stranskem tiru. Tovorni vlak je bil pa precej dolg in poleg tega se je pomikal naprej neobičajno počasi. V tem trenutku je pa že privozil z brzino 50 km na uro ekspresni vlak mimo postaje in je na koncu postaje z vso silo treščil v zadnje tri vagone tovornega vlaka, ki so stali še na odprti progi, na katero je moral zavoziti ekspresni vlak. Strojvodja ekspresnega vlaka, ki je v zadnjem trenutku opazil pred seboj na tiru v megli neko črno maso, je z vso močjo dal protiparo in s tem vsaj nekoliko ublažil udar. Učinek je bil strahovit: zadnji vagoni tovornega vlaka so se iztirili in nagnili, lokomotiva ekspresnega vlaka s tenderjem in službenim vozom se je pa zaletela čez mostiček nizdol po bregu v naraslo Savo, oz. Brestovico. Sledeči vagoni ekspresnega vlaka so bili deloma tudi iztirjeni, vendar so še obdržali svojo horizontalno lego. Na ekspresnem vlaku je že vse spalo, samo nadzornik vagonov, Francoz Maumy in plačilni natakur Jug iz Trsta sta poleg strojevodje, dveh kurjačev in sprevoznika še bdela. Od silnega sunka se je takoj vse prebudilo in ljudje so v spodnjih oblekah bežali iz vagonov, kjer se jim je nudil strašen prizor. Nesrečo je zakrivil prometnik, ker se je bal kazni, če bi ekspresni vlak ustavil pred postajo.

Žrtve katastrofe

so: kurjač ekspresnega vlaka **Jermen**, ki je padel z lokomotivo vred v Savo in utonil, vlakovodja ekspresnega vlaka **Mirko Vodlak**, katerega so potegnili zmrcvarjenega izpod razvalin službenega voza in pa mariborski strojvodja **Rudolf Arzenšek**,

Čisto nič Vas ne stane

ako si ogledate mojo bogato zalogo vseh vrst blaga za moške in damske obleke in plašče. Letos prav posebno lepa izbira palmerstonov, dublov in velurjev. K vsakemu blagu imam tudi primerno krzno za obšivek

Kljub zmernim cenam tudi na obroke!

L. Ornik / Maribor, Koroška c. 9

ki so ga potegnili iz vode potoka Brestovice, ki se ravno tu pod mostom izliva v Savo in kamor je zlede s tenderjem vred.

Poškodovana pa sta: strojvodja ekspresnega vlaka **Medle**, ki mu je bila zlomljena roka, vendar se mu je še kljub temu posrečilo splavati iz valov Save, ter sklepni sprevoznik tovornega vlaka **Tavčar**, ki je sedel na zadnjem vagonu in se je v usodnem trenutku krčevito oprijel zapiralnika s tem preprečil, da ni zletel z vagona.

Na kraju nesreče se je takoj zbralo preplašeno prebivalstvo bližnjega Rajhenburga, tamošnji gasilci in zdravnik. Že v zgodnjih jutranjih urah so prispeli na lice mesta rešilni vlaki iz Ljubljane, Zidanega mosta, Maribora in Zagreba. Promet je ostal prekinjen do 4. ure popoldne v nedeljo, medtem so se pa dirigirali vlaki iz Ljubljane in Zagreba preko Karlovca, oziroma Čakovca. Nepoškodovani vozovi ekspresa so se vrnili nazaj v Zagreb in od tam preko Karlovca v Trst.

Prometni uradnik **Rantaša**, ki je bil šele pred kratkim premeščen v Rajhenburg in je bil v službi že od 7. ure zjutraj (v soboto), si je v obupu prerezal žile na obeh rokah, hotoč izvršiti samomor. Nezvestnega so prepeljali v bolnico v Krško.

Mariborčani najbolj občutijo izgubo simpatičnega **Arzenška**, ki ga je dohitela smrt izven službe. Bil je znan športnik-težkoatlet. V soboto zvečer se je vršila v Zagrebu neka tekma v rokoborbi, v kateri je še elegantno premagal svojega nasprotnika. Ker je zamudil vlak, je naprosil svojega kolego z ekspresnega vlaka, da ga je vzel s seboj na lokomotivo, ker je želel dospeti še zarana v Maribor, kjer bi imel sodelovati na popoldanskem letalskem meetingu. Imel pa je svojo zadnjo zamudo. Med tukajšnjimi športniki je bil znan in priljubljen radi svojega prijaznega nastopa in poštenega značaja. Kot težki atlet je bil svojčas četrti v Evropi in še sedaj prvi v Jugoslaviji. Bil je tudi svojčas aktiven član mariborske »Svobode«, v kateri je ustanovil in vodil sekcijo težkih atletov, ki pa danes več ne obstoja. Ohranili ga bomo v blagem spominu!

Večernikovi Nemci in Slovenci v ogledalu.

Ogromni dobički »Mariborer-Zeitung«, — Sokoli germanizirajo. — Nemški nacionalci pri »Jutru«.

V Mariboru izhaja dnevnik »Mariborski Večernik Jutra«, v katerem od časa do časa zagodejo na takozvane odločno narodne strune. Kakor pa je znana doslednost »Večernikovih« gospodarjev iz raznih bančnih polomov, tako je dosledna tudi njihova narodnost. Kadar gre za žepe

narodnih voditeljev, takrat je pri njih vse narodno, pa če tudi pri tem na debelo izdajajo koristi svojega naroda.

Ta pesem narodnih veljakov je že tako izlajnana, da je res ni potreba ponavljati. Vsak Mariborčan pozna te ljudi, ima o njih svoje končno mnenje in lahko na nje vsak hip pokazeš s prstom ter se jih vsakdo tudi rad ogiblje v javnih lokalih, kjer se ta elitna družba shaja. Posebno dobro pa poznamo mi te rodoljube iz doline šentflorijanske in jih zato pustimo na miru, ker se itak potapljajo sami v svojem plačanem rodoljubju. Če pa nas njihovo glasilo »Mariborski Večernik« kljub temu drega in izziva, se naj pač gospodje zahvalijo njemu, če vendar zopet zinem besedo o kšeftu in narodnosti.

»Večerniku« je predvsem samemu najbolje znano, da se tiska na istem stroju v isti »Mariborski tiskar-

ni«, ki izdaja za Nemce celo poseben dnevnik »Mariborer-Zeitung«, še nedavno »Marburger-Zeitung«, ker pač to dobičkonosno podjetje nese upravnemu svetu, obstoječemu iz samih rodoljubov obmejnega Maribora, pol milijona dinarjev na leto.

Za krasne dobičke torej voditelji mariborskega slovenstva pljujejo na čisto slovenščino in jugoslovansčino Maribora ter dokumentirajo jugoslovanski Maribor pred svetom z nemškim dnevnikom, ker se pač to podjetju dobro rentira. Dolga leta je vedril in oblačil v »Mariborski tiskarni« in s tem pri »Marburger-Zeitung« baš podžupan in upravni svetnik skrahirane Slavske banke dr. Fr. Lipold, ki je tudi pravni zastopnik »Mariborske tiskarne«.

Poglejmo pa samega narodnjaka »Večernika«! Ali ni še pred kratkim oddal v podnajem del svojega lokala v hiši Mestne hranilnice na Aleksandrovi cesti brivcu, ki niti slovensko govoriti ne zna?! Kako zagovarjajo to gospodarsko transakcijo ultranacionalci podžupan dr. Lipold in tovariši? To je menda po njihovem nacionalizacija Maribora, kakor so svojčas nacionalizirali nemško industrijo, Götzovo pivovarno itd.

Vsaj vsak teden enkrat beležijo pri »Večerniku« mariborske nemške napise in kličejo na pomoč policijo. Celo inozemce morajo baje gostilničarji in trgovci najprej slovensko pozdravljati. Toda »Sokol« in ultra rodoljub, Primorec g. Pregrad, sme brez vsega imeti v svojih velikih izložbah samo nemške napise, ki jih kar mrgoli v njegovi veletrgovini. Seveda, kšeft je kšeft in poleg tega lahko g. Pregrad prispeva za »Sokola«, »Večernik« pa se zaganja na delavce, če kako nemško besedo sprejme, kar pa je zopet brez nadaljnega dovoljenja tudi na ulici milostljivim damam gospodov rodoljubov bivše »Orjune«, ki se čutijo najblaženeje v družbi nemških dam. Samo poslušajte jih v »Veliki kavarini«, na promenadi itd. Toda tja si »Večernik« najbrže v svoji goreči nacionalni sramežljivosti ne upa.

Najnovejša metoda mariborskega nacionalizma je pa ta, da se pustijo gospodje celo oprostiti izvrševanja državne službe, zato da lahko vrše težavne posle tajništva rodoljubne organizacije. Posebno težko breme je seve tajništvo »Narodne Obrane« in je moral biti radi tega gospod učitelj A. S. oproščen šolske službe, da lažje razlaga zaljubljene romane v Grajskem kinu, kar je seve tudi nacionalno in veliko delo, ker na ta način podjetniki biografov plačajo za »prosvetne filme« veliko manjše davščine.

Mislimo, da ima za enkrat »Večernik« dovolj hvaležnega materiala za nadaljevanje razpravljanja o pravem rodoljubstvu v Mariboru. Ko pa bodo gospodje zopet prišli k sapi, bomo servirali še par pobeljenih grobov plačanega nacionalizma, fotografije svetnikov, ki po hrbitih zaslepljenih plezajo navzgor do dvomljive časti in do premoženja.

Maribor.

Vloge, namenjene velikemu županu, je nasloviti na upravo Dravske banovine. Dne 10. novembra preneha poslovanje mariborskega velikega župana in 11. novembra preidejo vsi posli od velikega župana na upravo Dravske, oziroma Savske banovine. Vse vloge, namenjene velikemu županu, se od 11. t. m. dalje vlagajo na naslov uprave Dravske, oziroma Savske banovine. Od tega dne dalje pa do končane likvidacije, ki mora biti zaključena najkasneje 4. decembra, nosi veliko županstvo naslov: Županski urad v likvidaciji.

Velika je razlika med
čevlji in čevlji
Priporočamo vam najboljše
Karo čevlje
Maribor, Koroška cesta št. 19

Smrtna kosa. V torek, dne 5. t. m. je po dolgi bolezni v 28. letu starosti preminula laborantinja gđ. Mici Močnikova, hčerka vpokojenega ravnatelja tukajšnje poslovalnice OUZD in med delavstvom madvse priljubljene in poznanega delavca na kulturnem polju V. Močnika. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

Konsumno društvo za Slovenijo, podružnica Maribor, sklicuje

člansko zborovanje

ki se bo vršilo v soboto, 9. nov. ob 19. (7.) uri zvečer v gostilni Friedau na Pobreški cesti 12. Dolžnost vseh članov je, da se tega zborovanja gotovo udeležijo.

Socijalna vprašanja.

Rentnikom, vdovam in sirotam, ki mislijo, da imajo pravico do rent od nezgodnih zavarovalnic v Nemčiji. Socijalno-zavarovalna pogodba med našo državo in Nemčijo je ratificirana. Vsi rentniki naj nemudoma prijavijo svoje zahteve napram nem-

skim socijalno-zavarovalnim zavodom. Ta poziv se tiče tudi oseb, katerim rente ali druge dajatve sploh niso bile priznane, pa so prizadete osebe mišljenja, da jim rente ali dajatve po zakonu pripadajo. Predvsem pa se poziv tiče oseb, katerim je bilo svoječasnno nadaljnjo izplačevanje rente po nemških zavodih ustavljeno, ker so prebivale na ozemlju naše kraljevine, a jim renta iz istega razloga sploh ni bila priznana.

Organ, kateremu je ministristvo poverilo praktično izvedbo pogodbe, je Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu (Mihanovića ulica br. 3).

Prijave, katere pa morajo biti opremljene z vsemi potrebnimi listinami, je pismeno ali ustmeno predložiti Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, njegovim ekspozituram ali pa bratovskim skladnicam. Stranka, katera potrebnih listin nima pri rokah, naj v prijavi izjavi, ako se morda te listine že nahajajo pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu, v nasprotnem slučaju pa mora stranka listine od urada ali osebe, pri kateri iste leže, zahtevati nazaj in priložiti prijavi.

Ne čakajte s prijavo! Prijave in dokumente pošiljajte po pošti priloženo!

Kulturni pregled.

»Svoboda«. Izšla je novemberska (11.) številka »Svobode« v nekoliko širšem obsegu in z vsebino, ki prekaša dosedanje zvezke, čeprav so bili tudi ti prav dobri.

Izmed teoretičnih in popularno znanstvenih člankov naj opozorimo predvsem na nadaljevanje Simmelove razprave »Kako si je človek ustvaril boga«; kdor bo to razpravo temeljito preštudiral, se mu bo razpršil marsikateri predsodek, ki se mogoče pod vplivom našega verskega miljeja še drži tega ali onega našega člana. — Štukelj se zavzema v članku »Radio, kultura, delavstvo« za uvedbo delavskih ur pri ljubljanskem radiu; vemo, da je ta radio v posesti gotove grupe in da prav radi tega ne more prodreti simpatija zanj med delavstvo. Predlogi, ki jih stavlja Štukelj, so izvedljivi in zato upamo, da jih bo radio Ljubljana upošteval. Dajte tudi pri radiju delavcu, kar je njegovega! — Naš berlinski dopisnik in esejist Heinz Lueddecke nam je to pot poslal izredno lepo pisan esej o »Novi plesni umetnosti in njenih socialnih nalogah« (s 6 slikami); esej zasluži, da si ga naši sportniki dobro preberó in da se tudi ravnajo po njegovih navodilih, kajti skrajni čas je že, da se naši sportniki delavci rešijo ne samo meščanskega tutorstva, temveč tudi meščanskega načina gojitve sporta. Isti pisec nam podaja v »Problemih zakona« kritiko sodobne »zakonske« literature, ki preplavlja

svet. — Mile Klopčič, naš specialist za recitacijske zборе, razpravlja zopet o njih. Naša želja je (izrekli smo jo že zadnjič!), da nam čimprej organizira v Ljubljani tak zbor. — Talpa podaja vsebino »Cementa« (od Fj. Gladkova). — Uvodnik, ki je posvečen 75 letnici Karla Kautskega, je napisal Cv. Kristan.

Tudi leposlovni del je prav lep. Iv. Vuk nam je prevedel L. Lakatosov odlomek »Iz milijonarjevega dnevnika« (2 sliki). — Črtica, ki govori o mentaliteti bogataša več kot vsaka psihološka razprava. Po zadnjih pesmih sodeč, naš Seliškar vidno napreduje; vržen iz rudarskega revirja, je začel pesniško oblikovati našo socialno resničnost, prikazuje nam življenje najnižjih in najbolj zaničevanih (dekle, cestarji itd.). Njegova »Cesta« je poleg »Pisma« najlepše, kar je v zadnjem času objavil. — Dobra je tudi Čufarjeva pesem »Na praznik smrti«, ki jo odlikuje žgoča ironija; v črtici »V kačjem carstvu« pa nam slika težko delo in življenje v tovarni. — Mile Klopčič je prevedel Petzoldov »Pomni!«

Z življenjem v naših organizacijah nas seznanja organizacijski del. Želel bi si malo več dopisov!

Apel »Ne bodite tako mlačni« bo vsak zaveden Svobodaš podpisal z obema rokama. Uredništvo in uprava, ki pošilja sedaj list na dom, sta storila vse, kar je v njuni moči, na slovenskem delavcu pa je ležeče, da se revija razširja in čita. Poznam mnogo svetovnih proletarskih revij in reči moram, da »Svoboda« za njimi v ničemer ne zaostaja, mnoge pa celo prekaša. Naša revija je doživela polno priznanje tudi v inozemstvu! In doma? — Talpa.

Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije, sekcija strojevodij v Mariboru, javlja, da je njen član

Rudolf Arzenšek

strojevodja državne železnice

v nedeljo, dne 3. novembra 1929 pri železniški nesreči v Rajhenburgu na tragičen način v 38. letu svoje starosti preminul.

Pogreb nepozabnega, zvestega člana se bo vršil v sredo ob 16. uri iz mrtvašnice starega pokopališča v Strossmayerjevi ulici na Magdalensko pokopališče v Pobrežju.

Maribor, dne 5. novembra 1929.

Delavke in delavci!

Kupujte samo pri
tvrdkah, ki oglašujejo v »Delavski Politiki«! ...

**Nabirajte
nove
naročnike**

Trbovlje

Ali že veste, da dobite vse
električne in radio potreb-
ščine pri Elektro-tehničnem
podjetju, telefonski in radio-
oddelek

J. Klenovšek
Trbovlje I. (Zadružna elektr.)

MALA NAZNANILA.

Poceni ure, zlatnino in srebrnino ter vsa v to stroko spadajoča popravila pri
Albertu Eccarius
urar, Maribor, Slomškov trg 5

LIPUŠ IGNAZ

mehanična delavnica za šivalne stroje in kolesa izdelava prvovrstna po najnižjih cenah.

MARIBOR, KOROŠKA CESTA 90.

Tvornica štampiljk

In prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

V tekstilnem bazarju

**Vetrinjska ulica št. 15
Maribor**

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastonj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. In 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

ČITAJTE!

novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouna

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.